

DR. PANDULA EGON
1916-1970

1970. február 5-én, 54 éves korában váratlanul elhunyt dr. Pandula Egon egyetemi tanár, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeteti Intézetének igazgatója, az Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának dékánhelyettese, a gyógyszerészi tudományok kandidátusa, gyógyszerész ezredes, a Magyar Néphadsereg főgyógyszerésze.

Halála nagy veszteség nemcsak a magyar gyógyszerészet, hanem az egész nép-egészségügy számára.

1916. április 9-én született Budapesten, gyógyszerészi diplomáját 1938-ban szerezte meg, 1941-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Értekezését a Pázmány Péter Tudományegyetem Gyógyszerészeteti Intézetében készítette el Gyógyszerkészítmények inkompatibilitásának kérdése címmel.

Pandula professzor jelentős érdemeket szerzett a Magyar Néphadsereg Egészség-

ügyi szolgálatának újjászervezésében és fejlesztésében, 1950-ben kezdte meg hivatásos katonatiszti pályáját, gyógyszerész őrnagyi rendfokozattal, 1955-ben alezredessé, 1969-ben ezredessé léptették elő. 1952 óta a Néphadsereg főgyógyszerésze. Háromszor kapott „Szolgálati érdemérem” kitüntetést.

E munkájával párhuzamosan intenzív kapcsolatban volt az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézettel, részt vett annak munkájában, kezdetben adjunktusi, majd docensi minőségben. 1962-től vezetője lett az Intézetnek docensi, majd 1963-tól professzori minőségben.

A haláláig eltelt néhány év alatt az Intézet gyorsan fejlődött. Újjászervezte annak elméleti és gyakorlati oktatómunkáját, kifejlesztette a gyári gyógyszer technológiával kapcsolatos kutatómunkát és mindezzel egyidejűleg végrehajtotta az Intézet rekonstrukcióját.

Doktori értekezésének megírásától haláláig közel 100 tudományos közleménye jelent meg. Kutató tevékenységében is a korszerű, a fizikai-kémiai és a biológiai tudományok alapján álló gyógyszer technológia fejlesztését tartotta szem előtt. Ez a szemlélet tükröződött „Gyógyszerészet” címmel, 1959-ben megjelent könyvében is. Ez a tankönyv, amely a gyakorló gyógyszerész számára is nélkülözhetetlen segédkönyv, az első hazai szakkönyv amely a vénykészítéstan tudományát korszerű tudományos szemlélettel tárgyalja. A könyv két kiadást ért meg (1959, 1962) és komoly nemzetközi elismerést aratott.

Felismerce, hogy a gyógyszerkészítés jelentősebb részben korunkban a gyógyszeripar feladatává vált. Érdeklődése a nagyüzemi gyártástechnológia felé fordult, és igyekezett ennek problematikájával kiegészíteni az Intézet oktatási és kutatási programját. E törekvés eredményeként jelent meg 1964-ben munkatársával írt könyv „Ipari Gyógyszerészet” címmel. Ez a könyv az előzőekhez hasonlóan hazai és nemzetközi elismerésben részesült.

Harmadik, már kiadásra nem került könyve tárgyalta volna a gyógyszerek inkompatibilitására, stabilitására és a biogén gyógyszerészet fogalomkörére vonatkozó ismereteket.

Rövid idő alatt szilárd kapcsolatokat épített ki a gyógyszeriparral, és az elmúlt nyolc év során számos ipari kutatási téma sikeres megoldását irányította.

Pandula professzor mindig érdeklődéssel fordult a gyógyszerek stabilitásának problémaköré felé. Első ilyen irányú munkája a penicillin bomlására vonatkozott (Katonacsosi Szemle 1954). Később a dextrán-infúziósoldatok stabilitásának kérdéseivel foglalkozott. Dextránalapanyagok minősítésére eljárást dolgozott ki, amely a különböző molsúlyú dextránfrakciók metanollal törtéző kiesapásán alapult. Megállapította azokat a fontosabb tényezőket, amelyek a dextránoldatok fizikai és kémiai bomlása során szerepet játszhatnak (Acta pharm. hung. 1968-1970). Hazánkban szintetizált gyógyszervegyületek gyógyszerkészítési és stabilitási vizsgálata során kísérletei révén tisztázták azok a kölcsönhatási és bomlási folyamatok, amelyek alapján a megfelelően stabil gyógyszerkészítmény előállítása lehetségessé vált. Munkatársával megállapította, hogy az azoseptil kölcsönhatásba lép különböző Tween-féleségekkel (Acta pharm. hung. 1966). A Libexin szolventizációs mechanizmusát UV-IR-spektrofotometriás, polarográfiás, papírkromatográfiás és titrimetriás mérésekkel tisztázták. E munka során megállapították a hasadási termék minőségét is. Az izolálás után reakciókinetikai vizsgálatokkal tisztázta a tárolhatóság időtartamát.

„Über die Zersetzung und Stabilisierung von Sulfacetamid-Natrium in Arzneizubereitungen” c. dolgozatában (Die Pharmazie 1969) foglalkozott a szulfacetamid fotolitikus bomlásával. Ezekben túlmenően számos, nem publikált munkája eredményeként (1,5-diazonafstalin-származékok, morfin, lidokain stb.) a gyógyszeripar szempontjából lényeges tárolhatósági kérdések tisztázását végezte el.

Elsőként foglalkozott a hazai bentonitok gyógyászati felhasználásának lehetőségeivel, a bentonit-féleségek minősítésével és reológiai tulajdonságaival (Gyógyszerészet 1961).

„Elektronenmikroskopische Untersuchung der Salbenstruktur” c. munkájában (Fette, Seifen, Anstrichmittel, 1967-1968), megállapításokat tett a különböző V/O, illetőleg O/V típusú emulziók finomszerkezetére vonatkozóan.

Számos közleménye jelent meg a gyógyszeres draszté készítésével, valamint a különböző intestinosolvens beonási eljárásokkal kapcsolatban (Gyógyszerészet 1969., Acta pharm. hung. 1968., Die Pharmazie 1969).

Az elmúlt években Pandula professzor nagy érdeklődéssel fordult a gyógyszer-technológiában jelentős szerepet kapott sugársterilizációs kérdések felé. 1966-tól a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség támogatásával foglalkozott a gyógyszerek sugársterilizálhatóságának, illetőleg a gyógyszerekben gammasugárzás hatására bekövetkező változásoknak a vizsgálatával (Acta pharm. hung. 1967, 1970.; International Atomic Energy Agency kiadásában: „Radiosterilization of medical products” 1967.; Die Pharmazie, 1970.) E kutatási témakörben számos nemzetközi jellegű kongresszuson tartott előadásaival kutatási eredményeinek igen széles körű elismerést szerzett.

Tudományos munkássága mellett Pandula professzor számos társadalmi és tudományos szervezet tisztségviselője volt. Így többek között az Egészségügyi Tudományos Tanács vezetőségének és az Egészségügyi Tudományos Tanács plénumának, valamint az Egészségügyi Minisztérium és a Magyar Tudományos Akadémia Gyógyszerészeti és Gyógyszer könyvi Bizottságának volt tagja. Intenzíven részt vett az V. és a VI. Magyar Gyógyszerkönyv, valamint a IV. és V. kiadású orvosi és gyógyszerészeti Formulae Normales szerkesztésében. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság alelnökéeként, valamint a Gyógyszer-technológiai Szakosztály elnökeként igen sokrétű feladatokat vállalt magára. A magyar szakmai folyóiratok közül a „Gyógyszerészet”, valamint az „Acta pharmaceutica hungarica” szerkesztő bizottságának tagja volt.

Pandula professzor, hivatása szeretetétől fűtve, értékes, sokrétű tevékenységet fejtett ki. E mindinkább kiterjedő munkásságot szakította félbe váratlan, tragikus halála, amely nagy veszteség nemcsak a vezetése alatt állott Intézet, hanem az egész magyar gyógyszerészet és egészségügy számára.

A szerkesztő bizottság